

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Az egyetem harca a hét kinevezés ellen.*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp

1919. T. 29

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

378.5

Hely

Idő

"1919"

Személy

Az egyetem harca a hét kinevezés ellen

Minden fakultás tiltakozik — A rektor és a dékánok lemondanak — Beöthy Zsolt és Pikler Gyula nyilatkoznak a Pesti Naplónak

A hét egyetemi tanár kinevezésével mai ülésén foglalkozott a tudományegyetem jogi kara és azt a határozatot hozta, hogy tiltakozik a kinevezések ellen.

A jogi kar határozatának külön érdekességként hivatkoztak az ülésből nyilvánosságra került hírek arra, hogy a leghaladottabb felfogást jelentő tudósaink: Pikler Gyula és Somló Bódog is csatlakoztak ehhez a határozathoz. Kérdést intéztünk ezért dr. Pikler Gyulához, aki állásfoglalásáról és a kiélestedt ügy megoldási lehetőségéről a következő érdekes nyilatkozatot adta tudósítónknak:

— Hosszu tanári pályám alatt soha nem árultam el semmit, ami valamely kari ülésen történt, mert ez a titoktartás esküvel megerősített hivatali kötelesség. A jelen esetben azonban megengedhetők, sőt szükségesnek vélem, hogy ettől a szokásomtól eltérjek, mert hiszen az ügy már ugyanis nyilvánosan tárgyalatott és ez alkalommal nevémet is említették olyan módon, amely könnyen félreértésre ad alkalmat.

— Való az, hogy a jogi kar egyhangú határozatához én is hozzájárultam. Ez azonban nem jelentti azt, hogy ne helyeselném a közoktatásügyi miniszternek azt a célzatát, hogy a budapesti jogi kart progresszív kinevezésekkel fejlessze, mert a kar új állami és társadalmi rendünkhöz képest valóban bizonyos fokig túl konzervatív, sőt túl konzervatív volt már a régi kormányzathoz képest

is. A kinevezettek személyei közül azt a kettőt, akire nézve a miniszter a kar véleményét kikérte, bár be nem várta, szintén nem tartom rossz választásnak és ezt annál inkább tartom kötelességemnek elmondani, mert a *Pesti Napló*-nak e tekintetben többször nyilvánított nézetével nem vagyok szerencsés egyetérteni. Rónay Zoltán ugyanis, bár nem nagy koncepciójú, de komolyan vizsgálódó és művelt elme, aki igen derekasan megállja majd helyét. Varga Jenő pedig egyenesen igen éles eszű közgazdasági gondolkodó. Mind a kettő fölülte áll a régi kormányzat nem egy kinevezettjének. Mindezeket a karban és az illető bizottságokban is a leghatározottabban kinyilvánítottam, de véleményemmel kisebbségben maradtam, a kar a miniszter e két jelöltjét visszautasította. Ami a többi kinevezettek képességét illeti, azokról nem tartom helyénvalónak nyilatkozni, egyrészt mert a miniszter nem tartotta szükségesnek a kart megkérdezni, de azért sem, mert valamennyinek teljes munkásságát nem ismerem. De azt jelezni kell, hogy a tárgyak megválasztása nagyon is rendszertelennek mutatkozik: a közgazdaság tulteng és úgy látszik, inkább egyes személyeket akart a miniszter egyetemi hatáshoz juttatni, semmint egy rendszeres tantervet keresztülvinni.

— Ha a mondottak ellenére a karnak határozatához hozzájárultam, úgy e tekintetben nem is volt más választásom, mert az egyetemi törvények és a folytonos jogszokás követeli, azt, hogy egyetemi tanárt az egyetem megkérdezése nélkül ki ne nevezzenek; a miniszter tehát határozottan törvényserítést követett el. De azután a tanári eskü is arra kötelez, hogy az egyetem autonómiáját megvédjem és végre világosan megengedhetetlen, hogy a miniszter ilyen nehéz szakkérdésben a szakkörök megkérdezése nélkül cselekedjék.

— Véleményem szerint ezt az áldatlan összeütözködést a következőképpen kellene megoldani. A

miniszternek bele kellene abba egyeznie, hogy az egyetem a kinevezettektől az esküt ki ne vegye és őket a hivatalba egyelőre be ne iktassa. Fel kellene szólítani az egyetemet, hogy a kinevezettekről a maga véleményét a lehető legrövidebb idő alatt felterjessze. Ezután a miniszternek, ha elhatározása mellett megmarad, arról kellene értesíteni az egyetemet, hogy kinevezéseit fenntartja, amiután az egyetemen, minthogy meghallgattatott, többé nem volna joga az eskü kivételét és a beiktatást megtagadni. Mert az egyetemen csak arra van joga, hogy meghallgattassék, de nem egyúttal arra is, hogy javaslatát megfogadják. Ez náluk másképp van, mint Németországban, ahol az egyetem hívja meg a professzort és a miniszter a megerősítést csak megtagadhatja, de mást professzornak nem nevezhet ki.

Fölkerestük Beöthy Zsoltot is, a bölcsészeti kar nagynevű tanárát, aki a kérdéssel így nyilatkozott:

— Az egyetemi tanári karnak az új kinevezésekkel szembeni magatartásáról jogom van szólani, mivel a bölcsészeti fakultás összes tanárai úgy állapodtak meg, hogy a kinevezésekről való

véleményüket kolportálhatják. A tanári kar állásfoglalásáról elterjedt hírek megfelelnek a tényeknek, mi azonban — és nem hiszem, hogy a többi fakultáson szó került volna erről — nem foglalkoztunk azzal, hogy esetleg idegen egyetemeknél is tiltakozzunk a kultuszkormány eljárása ellen. Mi a bölcsészeti karon valóban tiltakoztunk a kultuszkormány eljárása ellen, mivel ténykedésében az egyetem autonóm jogainak megsértését látjuk. Felterjesztést intéztünk az egyetemi tanácshoz, hogy az ujonnan kinevezett tanárokat ne eskesse fel. Ez a kívánságunk nem irányul az illető tanárok személye ellen, csupán az ellen a mód ellen, amivel állásukba belekerültek. Egyébként úgy tudom, az egyetem valamennyi fakultásának tanári kara is így határozott.

Földes Béla a következő rövid nyilatkozatot tette:

— Mivel a kultuszminiszter kinevezései az egyetem eddigi királyi szabályaival ellentétben állanak, valószínűnek tartom, hogy az egyetem minden fakultásának tanári kara *egyazon tiltakozó álláspontra helyezkedik*. A kérdéssel véleményem szerint bővebben kellene foglalkozni a hatásköri, illetve jogköri összeütközések méltatásával, illetve azzal, hogy az új viszonyok megengedik-e az egyetem életébe való ilyenmü beavatkozást.